

Hordaland fylkeskommune
PB 7900
5020 Bergen

Stord 19.12.2014
Dykkar ref. 2014/16490
Vår ref. 112484/1
Arkivnr.
Saksbehandler Magne Andresen
Sider 6

Høringsuttalelse forvaltningsplaner 2016-2021 for vannregion Hordaland

Vi viser til utkast til vannforvaltningsplan for vannregionen som ble sendt på offentlig høring 1. juli 2014 med frist for innspill 31. desember i år.

SKL Produksjon er en regional kraftprodusent med hovedkontor på Stord, som produserer om lag 1,6 TWh fornybar regulerbar kraft. Størstedelen av produksjonen skjer i vannområde Sunnhordland, men SKL har også produksjon i vannområde Vest.

Oppsummering av SKL Produksjons viktigste innspill til planutkastet:

- Vi støtter målet om en kunnskapsbasert, helhetlig vannforvaltning. Planen er omfattende og presenterer mange tabeller med oversikt over økologisk tilstand og miljømål for vannforekomstene. Planen må være tydeligere på at kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for tabellene er varierende og i enkelte tilfeller meget svakt. Planen gir inntrykk av å være mer kunnskapsbasert enn den faktisk er.
- Blådalsvassdraget har kaldt og næringsfattig vann og store reguleringer (100m) høyt til fjells. Denne kombinasjonen gir Blådalsvassdraget små miljøkonsekvenser målt mot samfunnsverdien av fornybar kraftproduksjon og reguleringsevne. Planen bør derfor reflektere at Blådalsvassdraget er meget godt egnet til vannkraftproduksjon.
- Det er ikke fremført argument for at det er behov for revisjon i Blådalsvassdraget, og vassdraget skal følgelig ikke være på listen over vassdrag som skal prioriteres for revisjon.
- Nedre del av Blåelva (042-21-R) er en sterkt modifisert vannforekomst uten slipp av minstevannføring og skal derfor klassifiseres som SMVF. Her gjelder også at den foreslåtte problemkartleggingen må gjennomføres før en eventuelt ser på konkrete tiltak i vannforekomsten
- De store reguleringsmagasinene bør ha miljømål «mindre strenge miljømål» (MSM), i tråd med nasjonale føringer av 24. januar 2014.

Dette er første runde der samtlige vannforekomster er med i planene, noe som gjenspeiles i kunnskapsgrunnlaget. Norge er forpliktet overfor EU til å oppfylle målene i planen og målene må derfor stå i forhold til kunnskapsgrunnlaget.

1. Generelle kommentarer til forvaltningsplanen

SKL Produksjon deler målet om en kunnskapsbasert og helhetlig vannforvaltning. Planen er omfattende og presenterer mange store tabeller med oversikter over tilstandsvurdering og miljømål for vannforekomstene. Tabellene bygger på innsamlede data i vann-nett og er av svært varierende kvalitet. For noen vannforekomster finnes det gode rapporter, mens for andre bygger tilstandsvurderingen tilsynelatende kun på antagelser. For vannforekomstene i «våre» vassdrag ligger det i liten grad inne informasjon i vann-nett utover at det er hydromorfologiske endringer. Tilstanden er for disse vurdert i spekteret fra «god» til «svært dårlig» uten at det er mulig å se en klar sammenheng mellom innsamlede data om tilstand og den definerte økologisk tilstand. Tilstandsvurderingene legges deretter til grunn for tiltak. Tiltak som ikke bygger på konkret kunnskap om den aktuelle forekomsten kan ikke aksepteres.

Tilstandsvurderingene legges også til grunn i aggregerte tabeller og grafer for å illustrere hva som er hovedutfordringene uten å problematisere det delvis svake grunnlaget de bygger på. Planen gir dermed inntrykk av å være mer kunnskapsbasert enn den faktisk er. Vi anerkjenner den omfattende innsatsen som er lagt ned av forvaltningen, men planen må være tydelig på hva som er sikre og gode data og hva som ikke er det. Vi er nå i den første av tre skisserte planperioder og det er dermed anledning til å tette kunnskapshullene i kommende perioder. Planen tar i liten grad inn over seg at de er forpliktende i forhold til EU. Planen bør derfor være forsiktig med å konkludere på et for tynt grunnlag.

I nasjonale føringer gitt 24. jan 2014 av Klima og miljødepartementet og Olje og energidepartementet i brev av heter det *«I kommende planperiode er det behov for å prioritere vassdrag med klare potensial for miljøforbedring til lavest mulig kostnad.»* Det forutsetter at det er gjennomført kost/nytte analyser. Uten slike analyser er det ikke mulig å prioritere mellom forskjellige typer tiltak og forskjellige typer utfordringer. SKL kan ikke se at det er gjennomført noen form for kost/nytte vurdering av de foreslåtte tiltakene.

2. Blådalsvassdraget

2.1. Blådalsvassdraget, aktiv vannforvaltning

Blådalsvassdraget er regulert gjennom 13 konsesjoner, gitt i perioden 1948 til 2011. 1/3 av disse er gitt på 2000-tallet. Ved stadig fornyede konsesjoner har vi løpende miljøfokus i vassdraget og moderne standardvilkår. Som eksempel kan nevnes den nederste delen av Blåelva med en beskjedne ørretbestand. Denne ble revurdert i konsesjonen av 2003. Samfunnet har altså over lang tid og gjentatte ganger gjort helhetlige kunnskapsbaserte vurderinger av vassdraget der blant annet minstevannføring, lokalt vannmiljø, klima og forsyningssikkerhet er vurdert. Myndigheter og allmennheten har gjennom konsesjonsprosessene med omfattende høringsrunder hatt anledning til å uttale seg, og forskjellige innspill og hensyn er vektet opp mot hverandre. Blådalsvassdraget slik det fremstår i dag er resultatet av årelang vannforvaltning.

2.2. Blådalsvassdraget, godt egnet for vannkraft

Blådalsvassdraget er om lag 25 km fra Folgefonna og ned til Matrefjorden. Smeltevannet fra breen er rikt på silt og leire (uorganisk materiale) og er lite egnet til biologisk produksjon. I tillegg til å være næringsfattig holder vannet fra breen lav temperatur hele året. Reguleringsmagasinene har reguleringshøyde på opp til 100 m, og ligger 7- 900 m over havet, omkranset av blankskurte fjellsider. Nedre del av Blåelva er fri for sidebekker og har et naturlig og absolutt vandringshinder etter om lag 1 km. Nedbørsmengden i området er meget stor og dynamikken med mye regnvann i våte år og mye smeltevann fra breen i varmere år gjør vassdraget godt egnet til vannkraft. Blådalsvassdraget er preget av vannkraftaktiviteten ved store dammer og gode veier som er åpne og tilrettelagt for allmennheten. På grunn av kaldt næringsfattig vann og store reguleringer høyt til fjells kommer Blådalsvassdraget godt ut ved en vurdering av miljøkonsekvens opp mot fornybar kraftproduksjon og reguleringsevne. Planen bør derfor reflektere at Blådalsvassdraget er meget godt egnet til vannkraftproduksjon.

2.3. Blådalsvassdraget, opprusting og utvidelser O/U

Blådalsvassdraget er kontinuerlig utbygd gjennom de siste 70 år, og vassdraget er under stadig utvikling. SKL Produksjon jobber kontinuerlig med å utnytte vannressursen på beste mulige måte. Dette inkluderer planer om nye overføringer, økt reguleringskapasitet og økt produksjonskapasitet. Norge er forpliktet gjennom fornybardirektivet til å øke fornybarandelen og med klimautfordringen og generelt stadig økte krav til fornybar kraftproduksjon mener vi det er god vannforvaltning å utnytte denne unike ressursen best mulig.

3. Kommentarer til planutkastet

3.1. Revisjonsrapporten

NVEs rapport 49-2013 ble utarbeidet av Miljødirektoratet og NVE i 2013 uten at det har vært anledning til å kommentere den. Siden rapporten legges til grunn for planen som nå er på høring ønsker SKL kort å kommentere rapporten.

I NVEs rapport 49-2013 er Blådalsvassdraget plassert i kategori 1.1 kun begrunnet med at landskap/friluftsliv er gitt høyeste verdi. Blådalsvassdraget er tydelig påvirket av vannkraftaktiviteten med sterkt redusert vannføring, asfaltert vei, store dammer og meget store reguleringshøyder på opptil 100 m. Til tross for at rapporten oppgir at reguleringssoner over 10 m kan påvirke landskap og opplevelsesverdier, vurderes Blådalsvassdraget like fullt å gi høyeste verdi på landskap/friluftsliv. Det fremstår som misbruk av skalaen å gi et så sterkt påvirket vassdrag høyeste verdi på landskap/friluftsliv. Vi mener derfor det er feil å plassere Blådalsvassdraget i kategori 1.1.

3.2. Prioritering for revisjon i forvaltningsplanen

Forvaltningsplanen legger til grunn de prioriteringer som er gjort i NVEs rapport 49-2013, og inkluderer Blådalsvassdraget på listen over 10 vassdrag i vannregion Hordaland som bør prioriteres for revisjon. Vi vil påpeke at selv om en forutsetter at Blådalsvassdraget skal være i kategori 1.1 nasjonalt, er ikke landskap/friluftsliv relevant for arbeidet etter vannforskriften. Forvaltningsplanen skal derfor ikke

prioritere Blådalsvassdraget for revisjon. Videre er revisjon av konsesjonsvilkår et instrument for å få gjennomført tiltak for å løse et konkret problem som ikke kan løses med gjeldende konsesjonsvilkår. Revisjon er ikke et verktøy for problemkartlegging. Vi kan ikke se at forvaltningsplanen har identifisert noe slikt problem. Etter vårt syn er det derfor tydelig at revisjon av konsesjonsvilkår ikke er relevant for Blådalsvassdraget.

3.3. Klassifisering

Nederste delen av Blåelva mot Matrefjorden (042-21-R) er i planen ikke klassifisert som en SMVF. Strekningen er regulert og har ikke minstevannføring. Det er gitt fire kriterier for at en vannforekomst skal defineres som en SMVF. Vannforekomsten når ikke god økologisk tilstand (1), på grunn av omfattende endringer i vannforekomstens hydromorfologiske egenskaper til samfunnsnyttige formål (2). Effekten av de hydromorfologiske endringene kan ikke avbøtes uten vesentlig negativ virkninger på formålet (3) og samfunnsnyttene kan ikke oppnås på annen måte som er samfunnsøkonomisk lønnsom og miljømessig bedre (4). SKL mener derfor strekningen skal klassifiseres som en SMVF.

3.4. Miljømål

I nasjonale føringer gitt 24. jan 2014 av Klima og miljødepartementet og Olje og energidepartementet heter det for vassdrag med kraftproduksjon at «Der en vannforekomst eller en vesentlig del (...) er tørrlagt i hele eller deler av året, og GØP derfor ikke kan oppnås, skal miljømålet settes som unntak i henhold til vannforskriftens §10, som «mindre strenge miljømål». SKL har både reguleringsmagasin og elvestrekninger der dette er relevant.

De største reguleringsmagasinene i Blådalen har fått miljømål GØP 2021. Det fremstår galt av to grunner. Den første og viktigste er at magasinene har meget store reguleringer, opptil 100 m. Enkelte av magasinene er bokstavelig talt tomme ved laveste regulerte vannstand. Det er vanskelig å se for seg at det er mulig å oppnå et økologisk potensiale under slike forhold. Det andre er at planen ikke er konsekvent ved at den setter miljømål «MSM» for reguleringsmagasin med vesentlig lavere reguleringshøyder i andre vassdrag. SKL mener reguleringsmagasinene skal ha miljømål MSM.

For de tørrlagte elvestrekningene mener SKL at miljømålet i tråd med nasjonale føringer må settes til MSM i denne planperioden. Dersom ny kunnskap tilsier at det er mulig å oppnå godt økologisk potensiale (GØP) i disse vannforekomstene kan miljømålet evt. justeres i kommende planperioder.

3.5. Tiltak

I Nesjastølsvatn (042-22189-L) og Sandvatn (042-1482-L, 042-186864-L og 042-23127-L) er det foreslått eventuelt utfisking. SKL har i lang tid fulgt opp fiskebestandene i Blådalsvassdraget, blant annet gjennom flere fiskebiologiske undersøkelser. Det pågår også et fiskekultiveringsprogram i Nesjastølsvatn i regi av Sportsfiskaren Kvinnherad med årlige resultat og fangstrapper. Gjennom vilkår i flere av våre konsesjoner betaler SKL inn et årlig beløp til vertskommunen. Formålet

var i utgangspunktet til opphjelp av fisk i kommunen, men er senere utvidet til å gjelde fisk/vilt/friluftsliv. SKL mener de foreslåtte mulige tiltak i Nesjastølsvatn og Sandvatn må sees i sammenheng med det pågående arbeidet i vannforekomstene.

For den nederste delen av Blåelva (042-21-R) som feilaktig ikke er klassifisert som SMVF, er det foreslått både problemkartlegging og habitatforbedringer/mulig terskler. SKL mener den riktige rekkefølgen er å gjennomføre problemkartleggingen først, og deretter å se hvilke utfordringer den eventuelt avdekker. Først da kan det eventuelt foreslås kunnskapsbaserte tiltak, som for eksempel de nevnte tiltakene. SKL mener derfor at de konkrete tiltakene må strykes fra planen.

3.6. Vannforekomster

Sandvatn er i vann-nett oppført som tre unike vannforekomster(042-1482-L, 042-186864-L og 042-23127-L), til tross for at det er ett sammenhengende vann. Sandvatn er ikke et reguleringsmagasin, men en permanent heving av de to nederste vannene til nivået for det øverste vannet. SKL ser ikke argument for å dele opp i flere vannforekomster og mener Sandvatn bør slås sammen til én vannforekomst.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Kjetil Harestad', is written over a light blue circular stamp.

Kjetil Harestad
Adm.dir
SKL Produksjon AS

Vedlegg: Endringsforslag til regional plan for vassregion Hordaland

Vedlegg

Endringsforslag til regional plan for vassregion Hordaland

➤ Blådalsvassdraget bør ikke prioriteres for revisjon

➤ Endret klassifisering og tiltak:

Vannforekomst ID	Navn	Klassifisering	Korrigert klassifisering	Tiltak	Korrigert tiltak
042-21-R	Blåelva – Fjellhaugvatn til sjøen	-	SMVF	Habitatforbedringer, td tersklar for å stabilisere vasspegel. MT 324 Miljøkartlegging	MT 324 Miljøkartlegging

Klassifiseres som SMVF og kun problemkartlegging som tiltak.

➤ Endret miljømål:

Vannforekomst ID	Navn	Klassifisering	Miljømål	Korrigert miljømål
042-1477-L	Blådalsvatn	SMVF	GØP 2021	MSM
042-1478-L	Midtbotnvatn	SMVF	GØP 2021	MSM
042-1479-L	Fjellhaugvatn	SMVF	GØP 2021	MSM
042-1481-L	Staffivatn/Jemtelandsvatn	SMVF	GØP 2021	MSM
042-1483-L	Botnavatn	SMVF	GØP 2021	MSM
042-1484-L	Inste/Ytre Møsevatn	SMVF	GØP 2021	MSM
042-21-R	Blåelva – Fjellhaugvatn til sjøen	Se tabell ovenfor	GØP 2027	MSM
042-27-R	Tverrelva	SMVF	GØP 2021	MSM
042-112-R	Kvanndalselva	SMVF	GØP 2021	MSM
042-196-R	Blåelva mellom Blådalsvatn og Staffivatnet	SMVF	GØP 2021	MSM
055-3-R	Kvanndalselva	SMVF	GØP 2021	MSM

Miljømålet settes til MSM, i tråd med nasjonale føringer gitt av Klima og miljøverndepartementet og Olje og energidepartementet. Dersom ny kunnskap tilsier at det er mulig å oppnå godt økologisk potensiale (GØP) i disse vannforekomstene kan miljømålet evt. justeres i kommende planperioder.

➤ Sammenslåing av vannforekomster

Vannforekomst ID	Navn i høringsdokumentet	Navn i vann-nett
042-1482-L	Langanes/Sandvatn	Sandvatna
042-186864-L	Langanes/Sandvatn	Langanes
042-23127-L	Langanes/Sandvatn	Vatn kote 796/Sandvatna

De tre vannforekomstene foreslås slått sammen til én da Sandvatn etter alle parametere fremstår som ett vann.